

Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets afslutningsdebat

Taler

Franciska Rosenkilde
Politisk leder for Alternativet

Dato

31. maj 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Tak for det. Kære kolleger, kære alle jer, der følger med i debatten andre steder fra, afslutningsdebatten i dag markerer, at arbejdet i Folketinget afrundes for dette folketingsår. Meget er sket, siden vi startede op efter valget i november og regeringshandlingerne i slutningen af sidste år.

Ved valget sikrede vi rød blok et flertal, men Danmark fik i stedet en regering hen over midten, en centrum-højre-regering, hvis I spørger mig – en regering, der ser sig selv som et arbejdsfællesskab; en regering, som ikke er bundet sammen af værdier og visioner, men er et magtfællesskab, hvor man desværre kun kan blive enige om en rent teknokratisk drift af vores land som en virksomhed, ikke som et samfund.

Danskerne er blevet budt indenfor i Danmark A/S – en virksomhed med overskud på den økonomiske bundlinje. Vi har netop kunnet læse i vismandsrapporten, at den offentlige saldo systematisk er blevet undervurderet siden 2010 med 2,5 pct. af bnp i gennemsnit. Det svarer til, at vi har et ekstra overskud for 2022 på 70 mia. kr. Ja, den danske økonomi er stærk, og det økonomiske system, vi har i dag, har været rigtig godt til at gøre os rige som land. Det har givet os en højere levestandard end vores forældre og bedsteforældre. Selv om rigdommen ikke er særlig ligeligt fordelt, er vores samfund blevet rigere.

Men det er samtidig også det økonomiske system, der har skabt de kriser, vi står i. Det ødelægger planeten, naturen, miljøet og klimaet, og det udfordrer os på livskvalitet og trivsel. Vender vi blikket mod den grønne bundlinje i Danmark A/S, står det først og fremmest soleklart, at den danske natur har det skidt. I Danmark indberetter vi både tankstationer, golfbaner og kirkegårde som beskyttet natur i forsøget på at leve op til målet om mere beskyttet natur. Men i praksis har vi alt for lidt af den, kun omkring 2 pct. af vores land er dækket af

vild natur, mens landbruget fylder 62 pct. af vores landskab. Og det har fatale konsekvenser for vores natur. Tabet af biodiversitet er ikke stoppet, og biodiversiteten er fortsat under stort pres i Danmark.

Vores miljø har det skidt. I årtier har vi forurenet med kemikalier, plastik, næringsstoffer og andre menneskeskabte påvirkninger. Det ødelægger livet i havene og i søerne, og det gør snart vores drikkevand udrikkeligt. Og som det nok ikke er gået hen over hovedet på nogen, står vi samtidig midt i en buldrende klimakrise, som har katastrofale følger for livet på vores planet. Vi ser ind i en fremtid med stigende verdenshave, store områder, der bliver ubeboelige, og millioner af klimaflygtninge. Vi kan ikke længere pryde os af at være et grønt foregangsland, for hvis resten af verden levede som os danskere, ja, så ville det kræve mere end fire jordkloder at dække forbruget af ressourcer. Så den grønne bundlinje har det ikke godt.

Hvordan står det så til med den sociale bundlinje i Danmark A/S? Stress er blevet en folkesygdom, som det hvert år koster samfundet milliarder af kroner at håndtere. Vi har skabt et arbejdsmarked, som alt for mange ikke kan holde til. Samtidig dør flere og flere danskere i dag med psykiske sygdomme. Det koster en hel masse livskvalitet i rigtig mange levede liv. Derudover har vi en beskæftigelsesindsats, der nedbryder alt for mange mennesker. Og blandt børn og unge er mistrivlsen skyhøj. Flere og flere oplever problemer med mental sundhed, f.eks. stress, angst, depression og lav livskvalitet. Hver tredje unge kvinde og hver femte unge mand mellem 16 og 24 år rapporterer et dårligt mentalt helbred, og over halvdelen af de unge kvinder oplever at være stressede. Det er heldigvis noget, som også fylder mere og mere i den offentlige debat, men det er et enormt problem, som kalder på handling. Også ensomhed er udbredt i det her land. Næsten hver tiende dansker føler sig ensom i livet. Så den sociale bundlinje har også enorme problemer.

I Alternativet er årsagerne klare. Vi kan ikke drive Danmark som en virksomhed – en virksomhed, hvor den grundlæggende politiske vision er evig økonomisk vækst og øget arbejdsudbud. Vores samfundsmodel kommer simpelt hen til kort, og hvis vi skal videre, skal vi have en ny økonomisk model.

I Alternativet ønsker vi et bæredygtigt samfund, hvor der er plads til menneskelig livskvalitet, og hvor vi samtidig holder os inden for klodens bæreevne. Det kræver politisk vilje, og det kræver en anden økonomisk

tænkning. Det kræver, at vi tør diskutere dilemmaerne i økonomisk vækst, for hvis vi vil have mere natur, et sundere miljø og et bæredygtigt klima, så skal vi prioritere det. Hvis vi vil have plads til menneskelig livskvalitet, til kreativitet og nærvær, så skal vi have det med i ligningen, når vi laver politik på Christiansborg.

I Alternativet beder vi om et perspektiv, der rækker ud over den økonomiske tankegang. Det kan godt være, at øget arbejdstid skæpper godt i kassen, men hvad med konsekvenserne for de mennesker, der skal slide endnu hårdere? Har vi godt nok styr på de sociale konsekvenser eller på konsekvenserne for vores miljø, natur og klima? Jeg anerkender, at det kan være svært at gøre op med eksisterende strukturer og indføre nye. Det vil også kræve et opbrud med en gammel tankegang, med normer og med magt, og det skal vi tage hånd om. Men i bund og grund handler vores perspektiv om, at vi skal være bevidste om, at vores handlinger skaber ringe i vandet, at tingene hænger sammen, at kriserne hænger sammen.

På den baggrund vil jeg gerne genopfriske Alternativets idé om de tre bundlinjer lige om lidt. Først vil jeg dog bemærke, at det jo er rimelig enkelt, at det koster på den økonomiske bundlinje, at mennesker lider af stress, har brug for lægebesøg, korte eller langvarige sygemeldinger. Det koster også at tillade udledning af forurening i vores miljø, plastik i havene, pesticider i vandboringer. Og sådan kunne jeg blive ved.

Grundlæggende er vi nødt til at forstå, at det også kan være økonomisk ansvarligt ikke altid at vælge den billigste løsning. Det er en af de afgørende idéer i Alternativets tankegang om de tre bundlinjer: den økonomiske, den sociale og den grønne bundlinje. I mine øjne er det fundamentet for en ny samfundsmodel. Hele idéen om tre bundlinjer er at indrette et samfund, hvor menneskelige og miljømæssige ressourcer er i centrum, ikke blot økonomi. Hvis vi skal have et godt og bæredygtigt samfund, bliver vi nødt til at have balance på alle tre bundlinjer. Det gode liv kan ikke reduceres til et spørgsmål om økonomisk vækst og produktivitet. Med de tre bundlinjer investerer vi i naturen, i mennesket og i fællesskabet.

I Alternativet har vi et konkret oplæg til, hvordan man bruger de tre bundlinjer. På den grønne bundlinje vil vi f.eks. opgøre drivhusgasudledninger, økologiske fodaftryk og kemikaliebelastningen. Politik skal besluttes ud fra, hvordan det

påvirker det samlede danske forbrug og den samlede danske produktion, ud fra, om Danmarks aftryk på jordkloden bliver mindre, og ud fra, om kemikaliebelastningen vil falde.

På den sociale bundlinje vil vi bl.a. opgøre helbred, fattigdom og demokrati. Vores politik skal besluttes ud fra, hvordan den påvirker vores mentale og fysiske helbred, om den resulterer i færre fattige i Danmark, og om den gør demokratiet stærkere.

På den økonomiske bundlinje vil vi bl.a. opgøre lighed, erhvervskompetencer og finansiell stabilitet. Vi skal vurdere vores politik ud fra, om den skaber mere lighed i Danmark, om vi danskere får styrket vores erhvervskompetencer, og om den bidrager til stabilitet på de finansielle markeder.

Et tidligere medlem af Folketinget beskrev min vision med et billede. Alternativet er først tilfredse, når vi alle sammen går i sivsko og menuen står på vandgrød, sagde han. Jeg siger ikke, hvilken kristendemokrat det var. Men nej, det er ikke min vision. Min vision handler hverken om at gå i sivsko eller at sippe vandgrød. Min politiske vision handler om, at det skal være nemmere og billigere for os at leve bæredygtigt, at velstanden i det her land og globalt set skal fordeles mere ligeligt, og at vi skal have nedbragt vores overforbrug. Hvert år afbrændes 677 t ubrugt tøj i Danmark ifølge Forbrugerrådet Tænk. Hvert år smides 814.000 t spiselige fødevarer ud i Danmark; det fremgår af Miljøstyrelsens samlede kortlægning af madspild. Hvert år smider vi masser af værdifulde ting ud, fordi det på alt for mange områder er billigere at købe nyt end at reparere det gamle.

Alt det skal vi have gjort op med. Vi skal kortslutte de systemer, der ikke virker. Det kræver strukturel forandring, og strukturelle forandringer er et politisk ansvar. I det lys synes jeg, det er dybt beklageligt, at vi har en regering, der i alt for mange sammenhænge stirrer sig blind på økonomisk vækst og arbejdsudbud. At tingene stadig ser sådan ud, beviser, at vi politikere ikke har gjort vores arbejde godt nok.

Med dagens debat lukker dette folketingsår, og inden jeg runder af, har jeg nogle forslag til læsemner, som jeg vil anbefale mine kollegaer, særlig jer i regeringen, til sommerferien: doughnutøkonomi, regenerativt landbrug og 30 timers arbejdsuge. Tak for ordet.

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Alternativet, Politisk tale

Relateret

Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Anna Falkenbergs tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Inger Støjbergs tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Mai Villadsens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Martin Lidegaards tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Mette Frederiksens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Monika Rubins tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Morten Dahlins tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Morten Messerschmidts tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Pernille Vermunds tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Pia Olsen Dyhrs tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Sjúrður Skaales tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Søren Pape Poulsens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/franciska-rosenkilde>